

CONȘTIINȚA COSMICĂ CA TEMĂ DE REFLECȚIE ARTISTICĂ/MUZICALĂ

Partea a II-a

(Continuare din numărul precedent)

Prof. univ. dr. MIHAELA VOSGANIAN

Universitatea Națională de Muzică București

Mihaela VOSGANIAN – compozitor/ interpret dinamic (voce, percuție midi, electronică *live*) – este absolventă a Universității Naționale de Muzică din București, la clasa profesoarei Myriam Marbé, unde a obținut și titlul de doctor; în prezent, profesor de compoziție și polifonie la aceeași instituție. Este fondatoarea „trans-realismului arhetipal”, o nouă orientare estetică spirituală care propune reinstaurarea funcțiilor arhetipale ale artei – ritualul, *catharsis*-ul, vindecarea și extazul – și exprimarea unei forme diferite a suprarrealismului, trans-realul, care iese din stări de conștiință extinse. A susținut prelegeri la festivaluri și conferințe internaționale. Înregistrată pe DVD și CD-uri (inclusiv 6 CD-uri de autor), muzica ei a fost interpretată în România și în străinătate. Ca fondatoare și coordonator artistic al Grupului de Muzică și Dans Contemporan INTER-ART a susținut numeroase turnee internaționale. A fost directorul festivalurilor SIMN și *Multi Sonic Fest* și director fondator al stagiunii FORUM-ART. Este președinte al Asociației Române a Femeilor în Artă, din 2001.

REZUMAT

Viața în existență, ca formă temporară a ființării, presupune evoluție, respectiv un *perpetuum mobile*, o transformare și o renaștere, un parcurs dinamic al conștiinței cosmice. O atare conștientizare a ideii de evoluție este posibilă doar omului, acelei entități întrupate pe care o considerăm cea mai înaltă, la nivel de **conștiință de sine**, care include gândire, rațiune și imaginație. Dar omul poate accesa un nivel superior, acela al conștiinței cosmice, care reflectă înțelegerea realităților/dimensiunilor lumilor subtile/ascunse, puse în legătură cu teoriile vidului cuantic, ale mecanicilor cuantice sau al câmpurilor unificate. Dacă agreăm ideea că prin trăiri extatice, rezultate din practică de meditație și rugăciune, ne putem alinia la aspecte ale conștiinței cosmice, conștientizări legate de existență, ființare, evoluție interioară; sunt tot atâtea teme care au preocupat pe artiștii tuturor timpurilor care s-au îndreptat spre o tematică a căutării căii spirituale și a comunicării cu lumea simbolurilor. Nu de puține ori această căutare a *Graal*-ului, aspirație a multor compozitori mai vechi dar și mai noi, poate implica experiențe lăuntrice ce țin de o experiență a renașterii spirituale, care circumscriu o zonă de explorare transpersonală, trans-subiectivă și suprasenzorială. Ca artist contemporan care împărtășesc aceeași căutare a uniunii cu nivelul conștiinței cosmice, tind către o expresie artistică a unei arte totale, sincretice.

Cuvinte cheie: conștiința cosmică, evoluția conștiinței, tradiții, compozitorii occidentali, viață și creație, opusuri personale

*...dependent de ființarea care nu este el însuși,
omul este totodată departe de a fi cu adevărat
stăpânul ființării care este el însuși.*
Martin Heidegger

4. Perspective de raportare la tema evoluției conștiinței în prezent

În învățăturile despre cunoaștere, adevăr și evoluție, **Thot atlantul, alias Hermes Trismegistul**, ne arată în *tăblița II-a de smarald* (Fig. 11), că:

„Cel ce progresând a ieșit din întuneric, s-a ridicat din noapte spre lumină, este eliberat de Sălile din Amenti, este eliberat de Floarea Luminii și a Vieții. Îndrumat atunci de înțelepciune și de cunoștințele acumulate, va trece dintre oameni între Maeștrii Vieții”¹.

Fig. 11, Imagine Tăbliță de smarald a lui Thoth²

Este alegerea noastră dacă, și când, și în ce fel începem drumul nostru conștient spre cunoașterea adevărului și evoluția noastră spre lumină. O putem face, din nou, și în această existență, fie de unii singuri, fie sub îndrumarea unor maestri sau chiar prin intermediul artei.

¹ Tăblița a II-a din *Tablițele de smarald ale lui Thoth, Atlantul, dedicată Sălilor din Amenti*.

² <http://www.crystalinks.com/emerald.html>, accesat la 21 octombrie 2018

Încercând o posibilă testare atitudinală a oamenilor actuali, din diverse categorii profesionale, dar cu deosebire din lumea artei, am creionat, în principal, trei tipuri de raportare la tema evoluției conștiinței:

1. O primă categorie ignoră această temă sau chiar o neagă, mai cu seamă acei agnostici care se consideră mai împăcați să nu o ia în calcul pentru că, oricum, e mai comod. E interesant de remarcat că, nu de multe ori, opiniile lor au suferit modificări în timp, iar mai devreme sau mai târziu lecțiile personale i-au ajutat să-și reconsidere poziția în raport cu tema conștientizării propriei evoluții spirituale. În ceea ce-i privește pe artiștii creatori care se circumscriu acestei categorii, evident că tema nu intră în discuție în raportarea cu propria creație. Orice alt subiect ori sursă de inspirație poate fi mai potrivită pentru propria lor artă.
2. O a doua categorie o reprezintă cei cu credință în Dumnezeu sau într-o forță Divină Creatoare care se raportează la spiritualitate, fie din perspectiva propriei religii, fie dintr-o perspectivă mai înaltă de acceptare a unui Divin Unic care reflectă adevărul comun aparținând tuturor tradițiilor. O mare parte dintre creatorii tuturor timpurilor, ca de altfel și din prezent, se simt confortabil în această postură, din perspectiva lor individuală. Nu toți însă au considerat sau consideră oportun să valorifice temele spirituale în general sau mai cu seamă a evoluției conștiinței, în propria creație, pe motiv că acestea țin de o alegere de conduită personală care nu poate fi împărtășită, prin creație, cu publicul consumator de artă.
3. O a treia categorie, destul de mică, o reprezintă acei oameni pentru care nu există o barieră între spiritualitate, conduita lor de zi cu zi sau/și profesia lor sau arta lor. În cazul în care sunt creatori, de orice tip de artă, astfel de artiști simt să împărtășească cu ceilalți roadele muncii lor spirituale, prin tematicile pe care le propun în creație ori prin tipul de manifestare ritualic pe care îl aduc în scenă. De multe ori, rezultatul estetic/psihologic al artei lor, fie el obiect vizual, carte sau *performance*, contribuie benefic sau mișcă și inspiră publicul, care tinde să devină (co)interesat de un parcurs spiritual în artă.
4. Un caz aparte l-ar putea constitui categoria adepților demersului artistic de tip trans-realist arhetipal, pe care îl propun ca o nouă orientare spiritualist-estetică, care fuzionează practica spirituală asumată cu creația artistică și cu acel fel de a trăi în armonie cu ceilalți, cu Divinul și cu TOTUL, altfel spus cu Dharma.

Interesant de remarcat o similitudine între aceste tipuri atitudinale și diversele tipologii de maturizare spirituală propuse de Conștientologie, care caracterizează în general evoluția individului și tipurile de maturizare aferente, în diferite etape ale vieții (și ele fiind mai degrabă orientative), de la cea fiziologică (în

jurul vârstei de 26 ani), la cea psihologică (în jur de 35 ani), intelectuală (în jur de 50), spre o ultimă versiune care tinde către perfecțiune și care este denumită *Holomaturity* (maturitatea întregului). Această etapă finală este greu de atins, reprezentând, de fapt, ceea ce în Conștientologie „se definește cel mai bine ca maturitatea bazată pe paradigma (evoluției) conștiinței, care aduce la cunoștință faptul că adevărata natură a conștiinței se extinde departe de granițele tărâmului fizic”¹.

Pentru unii dintre noi (care mai mult ca sigur aparținem categoriilor 3 sau chiar 4), înțelesul conceptului *Holomaturity* poate fi o țință spirituală, un deziderat, către care îndreptăm existența noastră, atât la nivelul evoluției interioare, dar și în folosul comunității, poate chiar și prin felul în care abordăm arta noastră.

În acest sens, afirmația lui Joscelyn Godwin (din cartea sa *Harmonies of Heaven and Earth: From Antiquity to the Avant-Garde*, capitolul *Muzical Alchemy*), mi se pare pe deplin îndreptățită: „Pentru a-și asuma munca sa, adevăratul compozitor, precum alchimistul, nu își alege profesia, ci este ca o chemare care nu poate fi ignorată”².

Dacă reușim să adâncim înțelegerea semnelor și codurilor marilor tradiții, citind printre rânduri, sau printre pietre ori monumente funerare, în ultimă instanță aflăm care este sensul nostru pe acest pământ și în această întrupare sau, în alte cuvinte, care este misiunea planului nostru existențial. Astfel, arta poate fi una din misiunile noastre existențiale, în timp ce temele abordate și exprimate prin ea pot unifica propria creștere spirituală cu capacitatea de a ne transforma în relee de transmitere divină către cei către care o împărtășim.

Unul dintre înțelesurile profunde ale evoluției noastre, pe care îl putem transmite prin propria creație artistică, este faptul că nu suntem doar una cu corpul nostru (fizic), nici doar cu emoțiile noastre și nici doar cu mintea sau gândurile noastre. Suntem de fapt altceva, și anume suntem una cu sufletul nostru și chiar mai mult, suntem una cu Sinele sau Sufletul nostru Superior. Suntem copiii lui Dumnezeu, suntem ființe spirituale înzestrate cu Putere Divină, Voință Divină și Iubire Divină.³

Thoth, în *Cheia înțelepciunii* (Tăblița 3), ne transmite că „omul este o stea încătușată într-un corp, până când, la sfârșit se eliberează prin propria luptă. Doar

¹ Traducere din engleză din Sandie Gustus, *Less incomplete*, Edit. O-Books, 2011, Winchester, Uk, Washington, USA, p. 284: „Holomaturity is best defined as the maturity of the consciousness based on the consciential paradigm, which acknowledges that the true nature of the consciousness extends far beyond boundaries of the physical realm”.

² Original în engleză: „In order to undertake this work, the true composer, like the alchemist, does not choose his profession: he is summoned to it by a call that cannot be ignored.”, <https://hermetic.com/godwin/musical-alchemy>, accesat la 18 septembrie 2018.

³ Afirmații cuprinse în introducerea meditațiilor din curriculum de *Arhatic Yoga* sau *Pranic Healing*.

prin efort și trudă steaua din tine va înflori într-o nouă viață. Cel ce știe începutul tuturor lucrurilor, își eliberează steaua din tărâmul nopții.”¹

Când începem să percepem aceste adevăruri, începem să simțim Pacea Divină în noi și în ceilalți, percepem conexiunea cu Dumnezeu și cu TOTUL. Salutul NAMASTE (Divinitatea din mine salută Divinitatea din tine) din tradiția hindusă capătă sens și pentru noi, iar Mentea începe să decodifice corect diversele nivele ale adevărului, devenind un instrument subtil al Sufletului nostru.

Cât de minunat este pentru un artist creator să folosească mintea lui, ca mijlocitor între omul fizic și omul spiritual? Dacă conexăm mintea cu mintea supraconștientă, reușim să o folosim pentru ceea ce a fost ea creată cu adevărat, respectiv pentru a deveni acel instrument subtil al realizării dezideratului Sufletului Superior?! Și care este acest deziderat, în ultimă instanță? Este uniunea dintre Sufletul nostru încarnat/întrupat și Sufletul Superior care la rândul său este direct legat de Scânteia Divină din Noi și de Creatorul Divin a TOT. O astfel de înțelegere ne permite ca sintagma EU SUNT, din *Cheile lui Enoh*, să nu mai tulbure ignoranța din noi și nici Egoul nostru, ci doar să se manifeste corect cosmoetic.

Conștientizarea unor astfel de adevăruri imuabile reprezintă a doua renaștere, după întrupare (renașterea din timpul vieții), despre care vorbea Iisus în replica sa către Nicodim: „Adevărat, adevăr îți spun că, dacă un om nu se naște din nou, nu poate vedea împărăția lui Dumnezeu.” (Ioan 3: 3).

Această renaștere este trezirea spirituală, sau trezirea altor simțuri, sau uniunea sinestezică, sau deschiderea celui de al treilea ochi – vederea spirituală – care permit trecerea într-un nou nivel de conștiință, sau, după cum spun hindușii, la nivelul de inițiere *dwija*.

Dacă copilul cunoaște botezul cu apă, așa cum a rămas el de la Ioan pentru creștini, avatari precum Iisus sau Buddha botezau corpul în spirit, deschizând a IV-a dimensiune, în care se capătă sensul spațial al timpului, cunoașterea directă și conștiința de sine ca parte a conștiinței cosmice, despre care vorbește Upensky în *Tertium Organum*.²

Cu cât ne apropiem de acțiunea întrupată la nivelul superior al *Dharmei*, cu atât ne apropiem de sfârșitul succesiunilor noastre terestre și de momentul elevării la alte spații solare și planetare.

Dacă „Creatorul a zidit Universul punând spiritul în suflet și sufletul în trup și l-a rânduit în așa fel, încât acesta să fie, prin alcătuirea sa, opera cea mai frumoasă și mai desăvârșită” (Platon în *Timaios*), la nivelul nostru terestru de creator putem face același lucru prin propria noastră artă. Toate învățăturile primite sau reamintite din vieți trecute irump din opusurile noastre, precum luminile Scânteii Divine.

¹ Thoth, *Cheia înțelepciunii*, Tăblița 3.

² Termeni cu care operează Upensky în demonstrațiile sale și care apar sintetizați și în tabelele dedicate nivelului conștiinței. Ouspensky, P. D., *Tertium Organum*, Globel Grey EBooks, 2018, p. 364.

Chiar dacă la întrupare, memoria vieților trecute (de unde a coborât spiritul) sunt uitate, rămâne corpul cauzal, ca parte a corpului spiritual, cu toate informațiile despre inclinațiile, talentele, aspirațiile noastre profunde. Ele sunt ca un vector al direcției noastre de evoluție, ca o rezultantă experiențială a tot ceea ce am trăit în alte vieți. De fapt, structura multidimensională a corpului nostru cauzal cu toți vectorii lui de voință și informație, ne determină calea. Cu siguranță că noi, artiștii, am mai experimentat arta noastră de mai multe ori și ne-am perfecționat-o, iar acum putem să dăm, prin creație, măsura nivelului spiritual la care am ajuns.

Există, însă, pericolul identificării cu propriile noastre creații. Ba chiar, am putea vedea că, la nivel de umanitate, am ajuns să fim deja depășiți de propriile creații tehnologice, de viteza, de capacitatea lor informatică și manevrabilitatea lor. Tehnologia nu are legătură cu evoluția spirituală, decât în măsura în care nu ne domină ci doar ne servește creativitatea, fie ea artistică sau de orice fel.

Ceea ce proiectăm în afara noastră, în atitudinea de zi cu zi sau în artă, de fapt reflectă interiorul nostru sau căutarea noastră spirituală. Lumea exterioară, cu tensiunea, boala, stresul, manifestările agresive, reflectă tocmai dezordinea din mintea, din sufletul umanității, în timp ce legea (cosmică) și adevărul (universal) înseamnă ordine.

Dacă nu ne-am mai identifica cu exteriorul și în loc de a fi reactivi am fi mai degrabă creativi, nu ne-am cheltui energia inutil, ci am folosi-o pentru o creație mai apropiată de modelul divin. Ce poate fi mai atrăgător sau mai provocator pentru un creator spiritual contemporan, decât o astfel de năzuință?

Nu cred că putem dezvrăji muzica, îndepărtând-o de adevărurile ascunse ale înțelepciunii mistice și ezoterice sau/și de raționalitatea gândirii antice. Dacă la platonici, muzica acorda cosmosul și deopotrivă sufletul uman în conformitate cu rațiile pitagoreice (2:1, 3:2, 9:8), permițând ca sunetele inaudibile ale cerului să vibreze cu cele ale sufletului pământului și invers, iar sunetele audibile ale muzicii umane să reflecte sferile cerești, am putea imagina și contempla deopotrivă și monocordul lui Robertus Fluctibus¹, din lucrarea sa metafizică *Utriusque cosmi* (Fig. 12) – în care vibrația sonoră devine instrumentul voinței divine care armonizează structura universului.

¹ Robertus de Fluctibus (1574 –1637), fizician, matematician, cosmolog și ocultist englez din descendență paracelsiană.

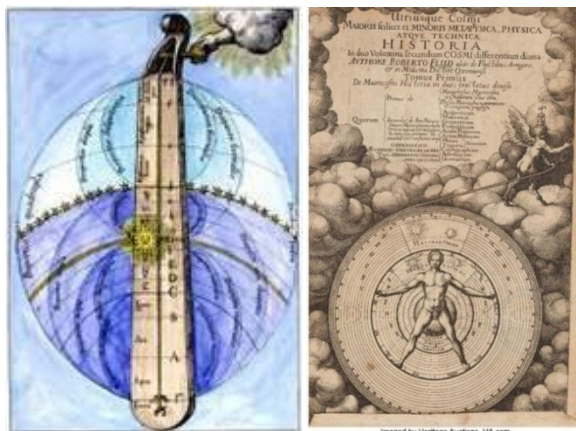

Fig. 12, Robert Fludd/ Robertus de Fluctibus, imaginea monocordului (a), din *Utriusque cosmi* (b)

„De aceea, muzica nu a fost doar un obiect într-o lume magică ci chiar agentul rațional al magiei însăși, iar a dezvrăji muzica ar însemna să dezacordezi întreaga lume”.¹

Consider că muzica poate să servească transmiterii adevărurilor înalte, iar creatorul de muzică (sau de artă, în general), poate fi un slujitor, păstrător și transmițător al cheilor universului. Degeaba, noi compozitorii moderni stăpânim tehnici și virtuți timbrale instrumentale sau și tehnologice și chiar și știința formelor muzicale, dacă conținutul lucrărilor noastre nu reflectă, măcar din când în când adevărurile conștiinței cosmice. Altfel, cum aprecia și Danil Chua, „muzica modernă, lipsită de esențele ei invizibile și cu aura ei supra-naturală respinsă ca non-existentă, devine un obiect al manipulării rațiunilor instrumentale”.²

5. Opusuri personale care reflectă tema conștiinței cosmice

Mă voi referi la două dintre opusurile personale care au o directă legătură cu tema elevării și evoluției conștiinței și anume: *Calea îngerului Uman* și la *I.A.U. Portal*.

Ambele fac parte dintre lucrările mele sincretice de orientare trans-realistă, estetică novatoare care își propune, pe de-o parte, să reitereze funcțiile arhetipale

¹ Thus music was not simply an object in a magical world, but the rational agent of enchantment itself... To disenchant music is therefore to untune the entire world. Daniel K. L. Chua, *Absolute music*, Cambridge University Press, Part 1, *The garden of Eden*, p. 15.

² *Idem* (original în engleză: With its supernatural aura demystified as natural and its inaudible, invisible essences dismissed as non-existent, modern music became an autonomous object open to the manipulations of instrumental reason.)

ale artei, precum funcția ritualică, cathartică, vindecătoare sau/și extatică, iar pe de altă parte să exprime o nouă formă a supra-realului, denumită de artistă trans-realul care rezultă din explorarea stărilor de conștiință modificată sau din experimentarea visării lucide. Această abordare derivă din sublimarea artistică a trăirii autentice a stărilor de iluminare, obținute și experimentate prin diverse tehnici sau practici spirituale și aduse ca ritual în scenă.

5.1. Compusă într-o primă versiune pentru solist tradițional, grup experimental, orchestră și sunete procesate, *Calea îngerului Uman/The Path of a Human Angel* a fost prezentată în primă audiție mondială în 2011, în cadrul SIMN, de către orchestra Radiodifuziunii Române condusă de Tiberiu Soare, avându-i ca soliști pe Grigore Leșe și membri ai grupului *Inter-art* într-o formulă internațională: Barrie Webb (Anglia) – trombon/*didgeridoo* –, Emil Sein (Spania) – saxofoane –, Costin Petry (Franța) – percuție midi –, alături de Mihaela Vosgianian – voce/live electronice, percuție midi –, Irinel Anghel – Keyboard–, Sorin Romanescu (chitară electrică). Această versiune s-a reluat ulterior în cadrul Festivalului Enescu.

În 2015, am conceput o versiune nouă, de data aceasta sincretică, complexă (Fig. 13), care a introdus conceptul de instalație vizuală a artistei Maria Constantinescu și instalație video, semnată de Mihai Cucu, alături de coregrafia Liliane Iorgulescu și prezența actorului George Hodor. Această nouă versiune, mai redusă din punct de vedere orchestral, reunea alături de solistul tradițional Grigore Leșe, Grupul *Inter-art*¹ și cvartetul *Passione*², sub conducerea dirijorului Cristian Lupeș și a fost prezentată de mai multe ori în București (în SIMN sau la Opereta Națională), în cadrul centenarului Brâncuși (la Târgu Jiu) și inclusiv în Olanda, la Haga, în cadrul Festivalului *Catsheovel*, 2015:

Fig. 13, Imagine din spectacolul *Calea îngerului Uman* prezentat la Haga.

¹ Două voci soliste, flaut, clarinet/saxofon, trombon/*didgeridoo*, keyboard, percuție midi, percuție, chitară.

² Extins la cvintet.

Cele 7 secțiuni ale lucrării ne introduc în etapele posibile ale unei ființe pământene, reflectate ca Înger Uman, și fac referire inclusiv la conceptul *Novus Angelus* prezent în monoprintul¹ lui Paul Klee (Fig.14).

Fig. 14, Paul Klee, *Novus Angelus*

Ființa trezită din vălul uitării de sine, dar deopotrivă duală, Îngerul uman traversează spații/stații în vederea întregirii sale spirituale. Astfel, alege mai întâi să coboare din *Akasha* (I) – spațiul multidimensional al energiei cauzale, de unde pornește totul spre materializare. Mai apoi, sosirea lui este anunțată precum *Buna vestire* (II) a „copilului lunii”, unic și special, care va veni să uimească lumea. Răsfățat de universul inocent al copilăriei se joacă *De-a ascunselea* (III) și alte „numărători”, spunând cuvinte numai de ei știute; apoi se înfioară pentru prima oară de *Cântecul iubirii necondiționate* (IV). Devenind matur, pășește pe *Calea înțelepciunii* (V), unde cheile lumii își dezvăluie înțelesurile imuabile precum mantrele sacre. Senectutea îl aduce pe cel din urmă drum, în care *Moartea și nașterea* (VI) devin una, pregătindu-i astfel reîntoarcerea în eternul *Samadhi* (VII), spațiul dimensiunii a patra a sufletului.

Cele 7 capitole ale lucrării corespund centrilor sonori de la *Do* la *Si* și respectiv celor 7 centri energetici interiori – *chakrele* –, relaționând deopotrivă cu arhetipurile naturale precum arhetipul nașterii sau al morții sau cel transcendent al ascensiunii.

¹ Tehnică de transfer de ulei inventată de pictorul Paul Klee, în anii '20.

Fig. 15, Imagine din spectacolul prezentat la Operetă, din 2015

Lucrarea contemplă spații estetice și culturale diferite, exprimate la nivel de vocabular și sintaxă muzicală, creând poli-temporalități și poli-muzici în superpoziție sau alternanță.

Textele folosite au surse variate precum texte din folclorul românesc, mantre vedice primite în stări de conștiință extinsă¹, două poeme de Varujan Vosgianian intitulate *Copilul lunii* și *A patra dimensiune* (recitate de actor) și poemul *Miorița*, recitat-cântat de Grigore Leșe, într-o veche tehnică autentică tradițională.

Gen muzical hibrid, *Calea îngerului uman* explorează, totodată, sunetele procesate cu o combinație inedită timbrală a unui poli-artist tradițional (voce, tilincă, caval, darabană, toacă), un grup experimental de multi-performeri (care cântă nu doar pe instrumente acustice dar și pe unele electrice sau electronice precum voce procesată, percuții midi, chitară electrică).

Pe direcția trans-realismului arhetipal, această lucrare este relaționată cu arhetipurile naturale, precum arhetipul nașterii, al morții, al renașterii, sau cu arhetipul ascensiunii, dar și cu simboluri arhetipale ale geometriei sacre, folosite deopotrivă în scenografie și video.

¹ Primite într-o călătorie în locurile de putere din Peru.

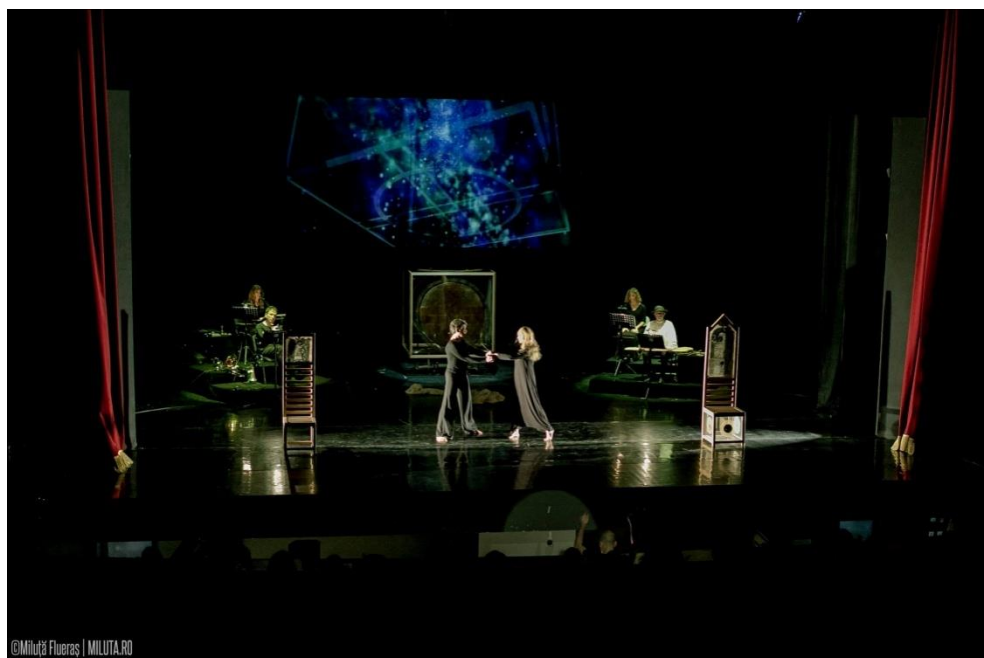

Fig. 16, Imagine din spectacolul prezentat la Operetă, din 2015

5.2. *A.I.U. Portal, Trans-real architecture-installation hall & performance for experimental group of multi-performers, gamelan group, electronic sounds, dance and video design* (2015/2018) este un proiect trans-realist multiplu, sincretic, novator având un grad de complexitate ce depășește tipologia obișnuită de proiecte de spectacole (ce se pot desfășura în săli convenționale sau în spații neconvenționale).

Însuși subtitlul definește acest demers de artă totală ce se dorește a fi mai mult decât un spectacol, deoarece implică construcția un spațiu arhitectural performativ special creat, o arhitectură dinamică, în formă de sferă, care urmează să fie montată pe apă.

Un astfel de spațiu de *performance* este conceput ca un spațiu consacrat inițierilor prin artă, descriind o geometrie sacră care ar ridica vibrația persoanelor care ar intra în ea, chiar și doar spre vizitare; totodată, ar deveni o alternativă de sală de concerte sau spectacole sau/și de conferințe sau expoziții care să servească, pe viitor, unor scopuri deopotrivă culturale, artistice și spirituale, dar și să formeze un anumit tip de public de artă nouă.

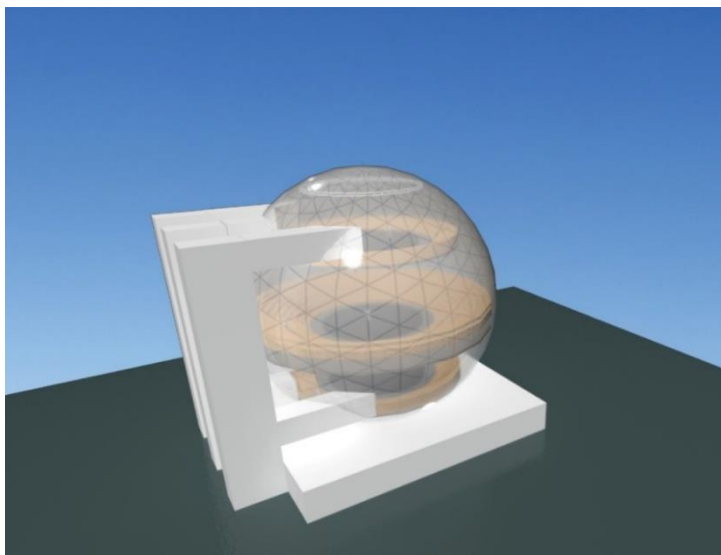

Fig. 17

Pe filiera trans-realismului arhetipal, proiectul *A.I.U. Portal* conexează cu trei simboluri semnificative ale conștiinței cosmice și implicit ale cunoașterii omenirii, recunoscutibile nu numai în tradițiile vechi (creștinism, șamanism, budism, cabala), dar și în teosofie, antroposofie sau în psihologia modernă sau transpersonală:

1. Sfera – arhetipul centrului, al divinității, al uniunii, al perfecțiunii, al sinelui superior (al totalității persoanei psihice) sau, în alte cuvinte, înțelepciunea transcendentă a maestrului interior;
2. Arborele vieții – în diferitele sale abordări – arborele lumii (creștinism), arborele celest (maiași), copacul răsturnat (hinduși, islam, aborigeni), dar cu precădere cu arborele sefirotic cabalistic, ca proiecție a Omului Arhetipal/Ființa Primordială, dar și ca fuziunea dintre cele trei forțe primordiale ale cosmosului (numere, forme și nume), una dintre viziunile cele mai complexe dintre toate teoriile creaționiste;
3. Lotusul – simbol care întruchipează tendința de cunoaștere și ascensiune (spirituală) a ființelor, conține și floarea și fructul în același timp, reflectând legea *karmei* (a cauzei și efectului sau a acțiunii și reacțiunii) care guvernează cosmosul; totodată el răsare din mâl și întuneric dar își păstrează puritatea, precum *Boddhisatvas* sau ființele înălțate care trăiesc în lume, dar rămân pure.

A.I.U. Portal este metafora călătoriei ascendente a conștiinței de sine a unei ființe trezite din ignoranță (simbolizate prin lotus), în spațiul celor trei lumi (*Trailokya*), corespunzătoare arborelui vieții:

- lumea de jos – a întunericului, a lucrurilor ascunse, a subconștientului și a inconștientului, tărâmul traumei, al infernului sau al adâncurilor pământului, al trecutului, dar și al realității microcosmice, al

interconectivității spiritelor naturii (gnomilor, elfilor, totemurilor plantelor sau arhetipurilor animalelor de putere); este partea rădăcinilor arborelui cabalistic al vieții cu *sefirele* triunghiului inferior (Malkuth, Hod, Netzach și Yesod) care alcătuiesc personalitatea individului; este și lumea dorinței din viziunea budistă sau hindusă (Kamaloka/Mara); această secțiune este realizată multimedial, cu sunete procesate și tehnologie virtuală de tipul realității augmentate 3 D;

- lumea de mijloc – lumea fizică a substanței, a realității de zi cu zi, a prezentului, lumea stării normale de conștiință, a egoului, a testelor, încercărilor, lecțiilor, suferințelor și a binecuvântărilor; este lumea materiei (denumită în buddhism *Rupaloka/Rupadhatu*) sau trunchiul arborelui kabbalistic – triunghiul median al sefirelor *Tiphareth, Geburah și Chesed* – care sunt în legătură cu sufletul și care este considerat în teosofie drept liantul între pământ și cer sau între lumea de jos și cea de sus; înțelegerea acestei lumi presupune ancorare în rădăcini și comuniune cu dinamica invizibilă a naturii, de aceea, la acest nivel intră în acțiune performerii (muzicieni și actori), care sunt dispuși atât pe scenă cât și între spectatori;
- lumea de sus – lumea pur formală, fără substanță (*Arupaloka/Arupadhatu* buddhistă), lumea celestă a arhetipurilor zodiacale sau lumea spiritului în accepțiunea teosofică, lumea ierarhiilor angelice, a maștrilor și ghizilor spirituali, lumea de dincolo de timp și spațiu, tărâmul cel mai înalt vibrațional care relevă adevărata natură a lucrurilor; totodată, este zona supraconștientului sau transpersonalului, care ne facilitează percepția fluenței unicului, respectiv triunghiul superior al arborelui sefirotic format din cele trei sefire ale spiritului – Binah, Chockmah și Kether; este momentul de apariție din înaltul instalației a personajului Divin, plasat deasupra publicului și care este reprezentat de două instrumente concomitent – acordeon și *setar*. De la ultimul nivel al cercurilor concentrice, după ce a parcurs muzical o incursiune prin momente semnificative ale istoriei muzicii, publicul poate avea o viziune totală, globalizatoare, a spațiului și timpului, putând vedea de sus, ca un vultur, toată instalația desfășurată.

Viziunea spațiului performativ, în formă de sferă cu trei cercuri concentrice, corespunde delimitării celor trei lumi și viziunea ascensiunii conștiente a sufletului, creând deopotrivă simultaneitatea percepției lor în întreg, atât în afara *performance*-ului, cât și din interior.

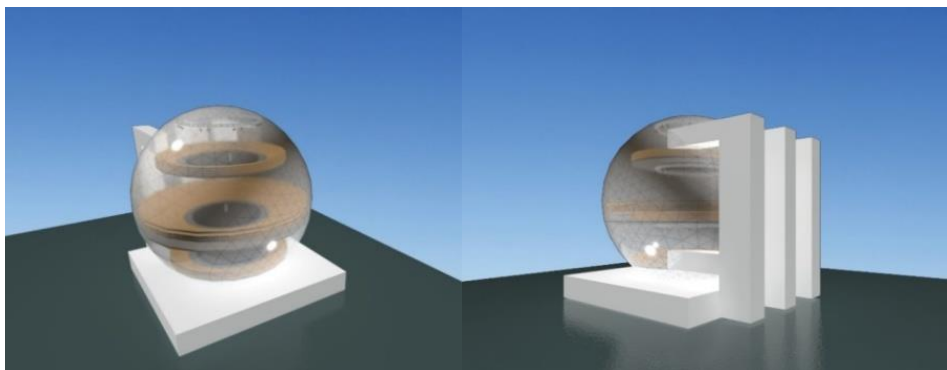

Fig. 18

Pe parcursul actului artistic de aproximativ 45/50 de minute, publicul este ghidat de ghizii multi-performeri, prin actul artistic, să parcurgă un traseu inițiativ spiralic ascendent, precum lotusul, asigurat în spațiul sălii/instalație, poposind pe cele trei nivele concentric/excentrice, contemplând percepții, senzații, emoții, ori stări interioare vindecătoare.

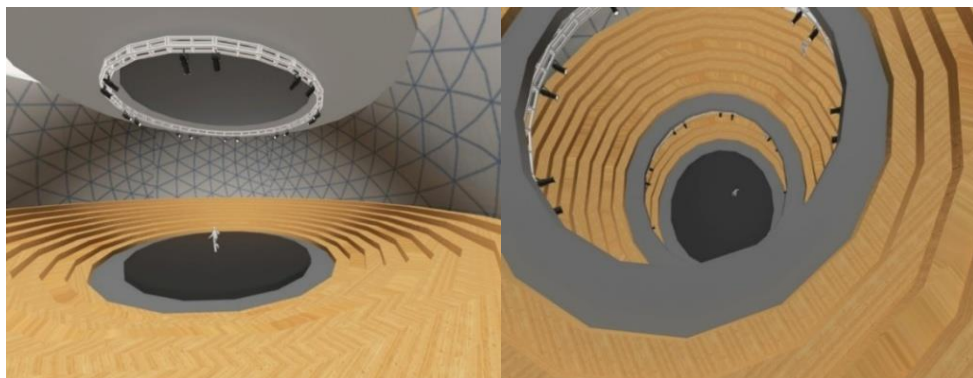

Fig. 19

Primul popas, semnalizat la nivelul cercului arhitectonic inferior, ne conectează cu lumea de jos a adâncurilor abisale, în care interferăm cu ambientul proiectiv de lumini și umbre și cu baia de sonorități electronice și acustice; la acest nivel putem experimenta stări/viziuni încă neafiate (din tărâmul umbrei).

Al doilea nivel al ascensiunii publicului este nivelul median al sferei, corespunzător lumii concretului prezent în care ne conectăm pentru prima oară cu instalația și performerii dinamici din scenă, respectiv cu cei trei poli-muzicieni, dansatorii și actorii, la care se alătură treptat trei grupe de percuții de tip gamelan așezate în public; impactul auditiv și vizual este direct și interactiv între spectator și artiști, precum în realitatea curentă, cu emoțiile, percepțiile și stările ei sufletești complexe.

Ascensiunea la nivelul celui mai înalt cerc aduce publicului starea de revelație a percepției de sus a întregului, uniunea cu divinul și starea de grație a spiritului; este momentul unic al impactului cu creatorul, personificat printr-un dublu personaj performativ – *Yin/Yang*, feminin/masculin – care poate fi contemplat și auzit din înaltul instalației. Este momentul percepției sunetelor celeste, a manifestării bucuriei împlinite, a iubirii necondiționate, a compasiunii și integrării arhetipale; este *Cheia către ce e Sus este și Jos* din *Tăblițele de smarald ale lui Thoth*.

A.I.U. Portal poate fi vizionată de către public și în afara actului interpretativ, exclusiv ca o Instalație vizual-auditivă care poate fi contemplată pe o durată nedeterminată, într-un parc tehnologic cu apă sau alt tip de context unde a fost montată. Ca spațiu performativ, această instalație arhitecturală poate fi folosită, succesiv, pe parcursul mai multor ore de *performance* (cu pauze între de ele de 15 minute, necesare pentru evacuarea publicului).

Acest spațiu de artă/cultură/spiritualitate va rămâne, ulterior premierei, un laborator de lucru experimental pentru generațiile viitoare de artiști tineri, preocupați de arta sincretică și simbolică și care încearcă proiecte la granița între arte. O versiune și mai ambițioasă ar fi crearea unei rețele de astfel de construcții în România (în mai multe orașe sau sectoare din București) sau chiar în capitalele lumii.

În loc de concluzie

Cred, ca și Wagner și mulți alții, într-o îmbrățișare a artelor, venită, de altfel, dintr-o expresie primordială a expunerii lor fuzionate. Cum aprecia Kandinski în lucrarea sa teoretică *On the spiritual in Art* [Spiritualul în artă], chiar dacă muzica, prin natura ei (temporală) este poate cea mai emancipată dintre arte, neavând nevoie de ceva din afară pentru a se exprima, „ajungem în final la o încrucișarea a puterii lor (una asupra alteia) și chiar dacă sunt separate între ele, dintr-o perspectivă concentrică (Fig. 17), ele se combină în tendințele lor cele mai profunde, din care va crește în viitor o artă (totală) cu adevărat monumentală, pe care astăzi, deja, o întrezărim”.¹

¹ Vassili Kandinski, *On the spiritual in art, The Pyramid*, Guggenheim Foundation, N. Y. City, Hilla Rebay Editor, 1946, p. 36. Traducere din engleză: „Deeply concerning, each art is separated from the other, but, on the other hand, they combine in their innermost tendencies. Therefore, we finally arrive at the encroachment of the power of various art upon one another. From this inner tendency will arise, in the future, the truly monumental art, which today we can already foresee.”

Fig. 20: Vasili Kandinski, *Several Circles*

Conștiința cosmică (ca aspirație a celui mai înalt nivel al conștiinței individuale) este un dat al nostru, al fiecăruia, pentru a fi înțeles și accesat, dincolo de timp și spațiu, dar care ne unește între noi, dar și cu stelele și universul. A ne permite să recunoaștem că suntem, în această existență, într-o trecere, pe drumul inevitabil al evoluției de sine, că suntem ființe ale conștiinței universale, care înțelegem legea *dharmei*, dar și pe cea a relativității sau pe cea a cauzalității, ne ajută pe noi, creatorii, să ne aducem o contribuție directă dar și mijlocită prin artă, la evoluția planetei.

Artele, în general, sau fuziunea lor într-o artă totală, vor tinde, după părerea mea, să se unească din ce în ce mai mult cu înțelesurile științelor, dar și cu cele ale metafizicii și ale ocultismului – a percepțiilor lumilor subtile, non-tangibile și non vizibile cu simțurile comune – realizând împreună o coalție pentru înțelegerea divinității și a cosmosului într-o singură viziune a TOT-ului. Totodată, arta contemporană sau cea ce va veni, cultivând (din nou) simbolismul arhetipal, va tinde să ne unească într-un nivel al conștiinței de grup, dar care va începe prin asumarea propriei realizări spirituale, a conștientizării propriei misiuni și a acțiunilor care decurg din expansiunea Eului comun (Ego) spre cea a Sinelui Înalt. Va fi o artă responsabilă, pusă în sprijinul propriei evoluții, dar și a evoluției celorlalți, și va implica începutul percepției propriei imortalități.

Astfel, parafrazându-l pe Kandinski, „orice artist care se cufundă în comorile tainice ale interiorității sale artistice devine un colaborator de invidiat în construcția piramidei spirituale care se va înălța până la cer.”¹

¹ Vasili Kandinski, *Spiritualul în artă*, Editura Meridiane, București, 1994, p. 46.

BIBLIOGRAFIE

- BAIGENT, Michal**, *Holy Blud, Holy Grail*, Leigh Richard & Lincoln Henry, open Collection
- BROWN, Gary**, *Music as Magic: Composer Alexander Scriabin "The American Theosophist"* (May 1982)
- BUKNER, R. M.**, *Cosmic Consciousness: A Study in the Evolution of the Human Mind*, Innes & Sons, Philadelphia, 1905
- CHUA, Daniel K. L.**, *Absolute Music and the Construction of Meaning*, Cambridge University Press, 1999
- CAYCE, Edgar**, *Sufletul și Spiritul*, Editura Adevăr divin, Brașov, 2009
- CLOW Barbara, CLOW, Gerry**, *Alchimia celor nouă dimensiuni*, Editura For you, Bucharest, 2012
- COVACH, John**, *Schoenberg and the Occult: Some Reflections on the "Musical Idea"*, în: *Theory and Practice: Journal of the Music Theory Society of New York State*, 17/1992
- DEMETRESCU, Scarlat**, *Din tainele vieții și ale universului*, Demetrescu, Scarlat, Editura Emet, Oradea, 2007
- DEVEREUX, Paul, RICHARDSON, Tony**, *Stone Age Soundtracks: The Acoustic Archaeology of Ancient Sites*, Editura Vega, 2001
- GUÉNON, René**, *Introduction générale à l'étude des doctrines hindoues, La loi de Manu*, Guy Trédaniel, Les Éditions de la Maisnie, Paris, 1987
- GUÉNON, René**, *Symboles fondamentaux de la Science sacrée*, Les Éditions Gallimard, Paris, 1962
- GĂNESCU, Cristian**, *Omul în afara trupului*, Editura Alaya, București (online)
- GUERRIERI, Matthew**, *The cosmic legacy of Karlheinz Stockhausen*, Wolke Verlag, Hofheim Printed in Germany Typesetting, Simoncini Garamond, 2016
- GUSTUS, Sandie**, *Less incomplete*, Edit. O-Books, 2011, Winchester, UK, Washington, USA
- KANDINSKY, Wassily**, *On the spiritual in art. The Pyramid*, Guggenheim Foundation, N. Y. City, Hilla Rebay Editor, 1946
- LACHMAN, Garyn**, *Concerto for Magic and Mysticism: Esotericism and Western Music*, în: *The Quest*, 90.4 (Iulie-August, 2002)
- OUSPENSKY, P. D.**, *Tertium Organum: The Third Canon of Thought, a Key to the Enigmas of the World*, versiune în engleză, Nicholas Bessaraboff & Claude Bragdon, Knopf, New York, 1981
- PLOTIN, Enneade VI, 7 (38) 31-32**, Editura IRI, București, 2007
- PLEȘU, Andrei**, *Despre îngeri*, Editura Humanitas, București, 2012
- MOODY, Raymond**, *Viața de după viață*, Editura Adevăr divin, Brașov, 2016
- SCHUON, Frithjof**, *Despre unitatea transcendentă a religiilor*, Humanitas, București, 1994
- TOURNIAC, Jean**, *Melchisedec sau tradiția primordială*, Editura Herald, București, 2009
- ZOHAR, Cartea splendorii**, Editura Herald, București, 2015
- TIBOR, Gy. Ujlky**, *Regresia Pranayami. Tehnica tibetană a iertării. Eliberarea prin reamintire*, Editura Imprimeria de Vest, Oradea, 2013

WEBGRAFIE

- * * *, *Interviu cu Petre Țuțea*, <https://doxologia.ro>
- * * *, *Teoria Corzilor*, <http://www.fortasigratie.ro/realitati-contemporane/vidul-cuantic.html>

- * * *, *Tăblițele de smarald ale lui Thoth/The Emerald Tablets of Thoth the Atlantean*,
<http://www.crystalinks.com/emerald.html>
- BLAVATSKY, Elena**, *Clef de la theosofie*, www.eBookEsoteroque.com
- CAGE, John**, *An Autobiographical Statement*,
http://johncage.org/autobiographical_statement.html
- GODWIN, Joscelyn**, *Harmonies of Heaven and Earth: From Antiquity to the Avant-Garde*,
<https://hermetic.com/godwin/musical-alchemy>
- GRANT, M.J., MISCH, Imke**, *The Musical Legacy of Karlheinz Stockhausen: Looking Back and Forward*, Wolke Verlag, Hofheim, 2000, www.wolke-verlag.de
- NOICA, Constantin**, *Interpretarea la Phaidon*, E-book,
<https://www.scribd.com/document/335353038/PLATON-Phaidros-Interpretare-pdf>
- CHOPRA, Deepak**, *The Future of God, The future of Good*, interviu,
<https://www.youtube.com/watch?v=91RCukg5BGo>
- WELLES, Manon**, „Seraphita by Balzac: A Swedebborgian Novel About the life of an Angel”, 11, 11, 2015, <http://aristocratsofthesoul.com/balzacs-seraphita-a-swedenborgian-novel-about-the-life-of-an-angel>